

کچین رباعیات خیاام

برگرفته از

نسخه محمد علی قزوینی

گزینش

دکتر غلامرضا بهرامپور

انتشارات

سخنور توس

گلچین رباعیات خیام

گزینش دکتر غلامرضا بهرامپور
طراح جلد هادی یزدانی
نویت چاپ دوم (اول ناشر)
سال چاپ زمستان ۱۳۹۳
شماره ۳۰۰۰
قطع جیبی
روفجهن از
لینوگر تیر
پخانه
مطبع رسیان
شابک ۹۷۸-۰-۰۰۰۰۰۰۰۰-۲۵۴-۱-۳

ناشر سخنور توس
مرکز پخش مشهد، آرامگاه فردوسی تلفن: ۱۱۵۵۱۳۹۷۲۳
دفتر مرکزی مشهد، انتهای بلوار خیام شمالی، مجتمع تجاری وصال
طبقه سوم، واحد ۵۳۷
تلفن: ۰۵۱-۳۷۱۱۵۰۲۷

سرشناسه	۱-۳-۹۶۲۵۲-۱-۳-۹۷۸-۶۰۰-۵۵۱۷-۲۳۲ ق
عنوان قراردادی	رباعیات بریده
عنوان و نام پدیدآور	گلچینی از رباعیات خیام برگرفته از نسخه محمدعلی فروغی / گزینش غلام رضا بهرام
مشخصات نشر	تهران: سخنور توس، ۱۳۹۳
مشخصات ظاهری	۱۷۶ ص؛ ۱۷×۱۱ س. م.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۹۶۲۵۲-۱-۳
وضعیت فهرست نویسی	فیا
یادداشت	چاپ قبلی: سخن گستر، ۱۳۹۳.
موضوع	شعر فارسی - قرن شق
شناسه افزوده	بهرام پور، غلامرضا. ۱۳۴۹.
رده بندی کنگره	۱۳۹۳ PIR۲۶۲۵
رده بندی دیویی	۸۱۵۱/۲۲
شماره کتابشناسی ملی	۴۱۵۰۸۵۸

سخن نخست

سپاس آید یگانه پروردگار بی‌همتا را سزااست، پروردگار مهربانم که تا همیشه فرزندان را اسگزار نعمتهای بی‌کرانش باید بود، چرا که هر آنچه نیکی است از اوست و سزاوارست که بندگان او را پرستند و او را می‌پرستیم و تنها از یاری می‌جوئیم.

پروردگارا تو را سپاس و تو را سپاس و تو را سپاس
که یاری‌ام کردی باری دیگر مجموعه کتاب و محصولات فرهنگی حکیم توس،
توفیق آن را یابد تا با نشر گلچینی از آثار جاوید و ارزشمند بزرگان شعر و
ادب سرزمین مادریم، گامی فرهنگی در خدمت به هم میهنان عزیزم،
بردارد.

امید که اندیشه پاکشان پذیرای آن باشد.

حسین شاه‌حسینی

«مجموعه کتاب و محصولات فرهنگی حکیم توس»

بهار ۱۳۹۴ خورشیدی

سخنی با مخاطب جان

این مجسمه ترا (رباعی) افکار فیلسوفی است که آوازه جهانی دارد. خیام که خود را به پند خردیس به حکیم و حجة الحق مشهور بود، شاید پس از سالیان غور و تحقیق در افکار و رسوم و گشودن رازهای ریاضی وار تقویم غمر، بدین نتیجه رسید که تراپ باید بداند و می خواهد که بداند در نزد او و دیگران چندان خبر دقیقی نیست! هم از این بابت بود که اگر شعری هم گفت تا سالها پنهان بود. برخی چون نجم الدین رازی صاحب کتاب «مرصاد العباد» از رباعیات او به خشم یاد کرده و دهری و بی دانش خواندند، برخی دیگر هم هر چه در دل داشتند به نام او گفتند و پراکندند!

لاجرم آنچه امروز در دست ماست، اگر نهایت پانزده درصد باشد و او باشد مابقی شصت افکار اوست.

هر چند در این باره پژوهش فراوان شده است، اما نظرها متفاوت است،
 لااقل کسانی که از این حکیم شاعر سخن گفته‌اند، ابتدا او را شاعر
 نمی‌شناخته‌اند.

همچون می‌عروضی که گویا هم دوره او بوده است. وی در «چهار
 مقاله» با احترام و خیریت یاد کرده است، اما نه به عنوان شاعر!
 نیز ابوالحسن بیهقی، صاحب «تاریخ بیهقی» و «تنمیه صوان الحکمه» در
 دوره خیام از او به شاعری یاد نکرده است.

کسی که او را شاعر شناخته عمادالدین کاتب اصفهانی بود که ۵۰ سال
 بعد وی و شاید بیشتر، کتاب خود «حرر القصر» را نوشت!

اما قریب صد سال بعد خیام، همان نجم‌الزکی که از وی یاد کردیم این
 حکیم شاعر را به شاعری شناخت و دشنام گرفت. به هر حال آنچه هست
 بخشی سخن اوست و برخی افکار او، چیزی که در جهان شناخته دارد و
 فیتزجرالد انگلیسی آن را به زبان انگلیسی ترجمه و معرفی کرده است. بین
 ترانه‌های شاد و غم‌آلود خواندنی است! و درجه فکر را می‌گشاید.

خواننده باید که عاقل باشد!

خیام قصد راه نشان دادن ندارد. خود دنبال راه بسی گشته و معلوم نیست سر برآه شده باشد!

سخن او پرسشهای بی پاسخ و یا کم پاسخی است که تا مدت‌ها در ذهن آدمی می‌ماند.

هیچ‌کس را از این پرسشها گریز و گزیری نیست! باید به شکلی به خود پاسخ دهیم که بالاخره...

چه خواهد شد؟ یا راه خواهیم شد؟

راه دین و مکتب نیست. فلسفه نیز از دور اشارت می‌کند!

با عقل اگر نشد با عشق، با خشن و عاطفه یک چند در این وادی حیران

می‌توانیم بود!

حیرانی خود، عالمی حیرت‌آور است!

شاد و سربلند باشید.

غلامرضا بهرامپور - دی ماه ۱۳۸۰ - مشهد